

„Rádió-Aktivitás”

***Tudománynépszerűsítő és a tehetségeket,
tehetséggondozást bemutató médiaprogram a
Civil Rádióban***

OTKA 107799

PUB-I

Szakmai záróbeszámoló

2013. Civil Rádiózásért Alapítvány

Amikor a Civil Rádió elindította rendszeres adásait az FM98-on, sokan szimpatizáltak velünk és támogattak minket, de nagyon kevesen hitték, hogy pusztán a közösségi akarat és erő képes lesz egy olyan médiumot létrehozni, amely akár éveken keresztül működni tud. Ez 19 évvel ezelőtt történt.

A saját fennmaradásunk és fejlődésünk annak is köszönhető, hogy olyan értékek és ügyek mellé álltunk, amelyek egy közösség érdekeit szolgálják.

Az esélyegyenlőség, a szociális témák, a kultúra, a réteggkultúra témái mellett az egyik legnagyobb és legfontosabb küldetésünk, hogy a jövő generációinak szemléletét, gondolkodásmódját formáljuk, segítsük, illetve az eljövendő generációkat segítsük. Ezért is indítottuk el a jelen programunk alapját képező LOKÁTOR elnevezésű átfogó programunkat 2012-ben, amely több elemből állt. Egyrészt bemutattunk *fiatal tehetségeket, programokat, a tehetséggondozás szakmai hátterét, szakembereket, tehetségpontokat*, illetve elindítottunk egy *mentor-programot*, kifejezetten a rádiós újságírás, közösségi újságírás iránt érdeklődő fiatalok számára. Másrészt *tudományos ismeretterjesztő műsorokat készítettünk*.

Ennek folytatásaként fogalmazódott meg bennünk a **Rádió-Aktivitás – tudományos kutatások hangsebességgel** elnevezésű médiaprogramunk, amely célkitűzéseivel továbbra is

- a tehetséggondozást,
- ismeretterjesztést és a tudomány népszerűsítését szolgálja,
- a hiteles információforrások biztosítékaként együttműködéseket generál,
- valamint lehetőséget nyújt leendő médiamunkásoknak, tudományos újságírás iránt érdeklődőknek a bemutatkozáshoz, kihasználva a rádiózás lehetőségeit és a multimédiás alkalmazások használatát.

Fontosnak tartjuk a társadalom és a gazdasági szereplők felé való kommunikációt etikai, innovációs és döntéshozói szempontból, melyekkel a jövőnket alakítjuk, s talán még fontosabbnak tartjuk, hogy közvetlenül a fiatalokhoz szóljunk, példákat mutassunk, karrierlehetőségeket vázoljunk fel, elérhető tudásforrásokkal, lehetőségekkel, kapaszkodókkal és támaszokkal lássuk el őket, mellyel pedig az ő jövőjüket alakítjuk.

Az idei, 2013-as „Rádió-Aktivitás” elnevezésű programunk célja az volt, hogy a konkrét OTKA programok, kutatások bemutatásán túl, a világ történései iránt érdeklődő egyéni attitűdöt és szemléletet is erősítsük – a nyilvánosság eszközeivel azért harcolunk, hogy minél több emberben ébredjen fel a kíváncsiság a minket körülvevő világ működésének, részleteinek megismerése iránt. Ezért része volt programunknak az is, hogy nyitott műhelyként létezzünk, amelynek munkájába szabadon be lehet kapcsolódni, illetve felkutassunk, bemutassunk, segítsünk tehetségeket. Tudományos és tehetséggondozással foglalkozó rádióműsoraink közel 50 órányi hanganyag mellett, 18 órában, 1080 percben, mutattunk be OTKA által támogatott kutatásokat, sőt a rádiós elhangzásokon túl megjelenítettük a rögzített tartalmakat olyan alternatív, közösségi csatornákon is, amelyeket a fiatalok, fiatal felnőttek inkább használnak a hagyományos médiacsatornák helyett.

A program jelentősége a tudományos projektek bemutatásának módjában, a rádiós és egyéb megjelenítési formák eszközrendszerében rejlik. A kutatások bemutatásának talán legfontosabb platformjai azok a szaklapok, amelyek a szűkebb szakmai közönség számára vázolják az egyes kutatási eredményeket. A rádiós feldolgozás viszonylag más keretet teremt – inkább alkalmas arra, hogy a laikusok, érdeklődők széles körével megismertessen egy-egy kutatást. Nagyon fontosnak tartjuk azt is, hogy az elhangzó műsorok, információk az elhangzó rádióműsorokon felül bekerültek egy olyan archívumba, blogba és podcast csatornára, ahol pontosan azok a körök, kamaszok és fiatal felnőttek találhatnak a tartalmak között, akikhez a hagyományos médiacsatornákon keresztül nem, vagy csak nagyon nehezen lehet eljutni.

Ezen túlmenően a Civil Rádió feldolgozási módja eltér a hagyományos rádiós megjelenítési eszközöktől – személyesebb jellegű műsorainkban a kutató és kutatásának tárgya fonódik össze olyan közvetlen és hiteles bemutatásokon keresztül, amely a hallgatót közelebb hozza és érdekfeszítővé teszi az elhangzott témák iránt.

Az OTKA támogatása nagyban hozzájárult ahhoz, hogy tudományos népszerűsítő tevékenységünket minőségileg fejlesszük és több tízezer emberhez juthassanak el tudományos műsoraink.

Rádió-Aktivitás „tudományos kutatások hangsebességgel”- a program leírása

Rádió-Aktivitás elnevezésű programunkban folytattuk a már előzőekben elkezdett tevékenységeinket, s további lépésként ezt szakmai együttműködések keretében fűztük össze.

- Műsorainkban ifjú tehetségeket mutattunk be – riportok, portrék segítségével;
- Bemutattuk a tehetséggondozás szakmai hátterét - tehetségpontokat, szakembereket, programokat, a hátrányos helyzetűek és a kistélepüléseken élő tehetségek segítésének módjait, lehetőségeit;
- Mentorprogramunk keretében olyan tehetséges fiatalokat fogadtunk, akik érdeklődnek a (rádiós) újságírás és a közösségi médiumok eszközhasználatára iránt;
- A Magyarországon zajló tudományos élettel, oktatással és kutatásokkal foglalkoztunk magazinműsorainkban, aktuális hírekkel, programokkal, előadások ajánlásával, illetve az OTKA által támogatott kutatásokat, kutatókat mutattunk be;
- Szakmai együttműködésre kértük fel az ELTE Természettudományi Kommunikáció és UNESCO Multimédiapedagógia Központot és együttműködünk a Gábor Dénes Főiskola Tehetségpontjával a megrendezésre kerülő 23. informatikai OTDK márciusi eseményén.

Nyitott műhelyként fogadtuk a tudománynépszerűsítés és ismeretterjesztés iránt érdeklődőket, lehetőséget nyújtva nekik, hogy saját munkáikkal is megjelenhessenek a Civil Rádió hullámhosszán, vagy hangtechnikai, műszaki, szoftverhasználati tudásukat szélesítsék, elmélyítsék, további szakmai kapcsolataik gyarapodjanak.

Az OTDK, és más diákversenyek, alkotópályázatok, műhelyek bemutatásával, médianyilvánosságot teremtve az ifjúság tovább inspirálható, általa tudósok, kutatók, tanárok megismerhetik tanítványaik vagy leendő tanítványaik képességeit, rácsodálkozhatnak alkotó képzeletükre, vagy megtalálhatják az innovációs forrásait.

Nem titkolt célunk volt, hogy ez által megszólíthattunk egy új generációt, hiszen rádióink küldetésében szerepel az is, hogy a közösségeket és a környezettudatos, a jövő iránt felelősséget vállaló, aktív életmódot népszerűsítsük a fiatalabbak körében is.

A Rádió-Aktivitás elnevezésű programba bevont műsoraink adásainak rövid leírása

A Civil Rádió eddigi működése során sok időt áldozott a tudományos ismeretterjesztésre, valamint a kurrens alap kutatások és az alkalmazott eredmények bemutatására.

Műsorkészítőink és műsoraink voltak: *Bacsárdi László (Űrvilág)*, a *Magyar Asztronautikai Társaság* jelenlegi főtitkára, a *Nyugat-magyarországi Egyetem Informatikai és Gazdasági Intézetének adjunktusa*, *Dombi Gábor (Infopoly-ember a hálóban)*, szociológus, 2009-ben a *„Magyar Információs Társadalomért”* díjazottja, *Zemplén Gábor (Bölcsek köve - avagy a kemény diók)*, a *BME GTK Tudományfilozófia és Tudománytörténet Tanszékének docense*. A Civil Rádió mindig gondosan ügyelt arra, hogy a tudománnyal, tudományos karrierrel, tudományos ismeretterjesztéssel foglalkozó műsoraik hitelesek és mégis könnyen hallgathatóak, érthetőek legyenek. Az új műsoraink is ezzel a célkitűzéssel indultak, a fentebb említettek kollégáink szakmai segítségével.

A programunkba bevont, természettudománnyal, ismeretterjesztéssel és ifjú tehetségek, „tehetségsegítők” bemutatásával foglalkozó műsoraink és adásaink:

TEHETSÉGSÁV

<http://www.tehetsegsav.hu/>

A műsor ars poeticája szerint *egy közösség, egy ország, egy nemzet sorsa szoros összefüggésben van azzal, hogyan bánt a tehetségeivel. Ápolja, gondozza őket, avagy szélnak ereszti. Azon is sok múlik, hogyan viszonyulnak a tehetségek a közösséghez, amibe beleszülettek, ahol élnek.*

A heti egy órában jelentkező *Tehetségsáv* 2011. február 17-től a Civil Rádión hallható minden csütörtök délelőtt 10 és 11 óra között, majd 2013. május 27-e után, minden csütörtökön 13.00 órától.

2013.01.03

Kormos Dénes, a **Tehetségsegítő Tanácsok** Kollégiumának koordinátora beszél a Tanács feladatiról és céljairól

2013.01.10

Dr. Duró Zsuzsa, gyermekpszichológus, tehetségfejlesztési szakértővel beszélünk, a **szülői problémák a tehetséges gyermekek körül** témájában.

2013.01.17

Kulcsár Zita: Tehetségek a munkaerőpiacon. Kulcsár Zita olyan innovatív platformokat és applikációkat tervez, ami segít a tehetségek célirányos felkutatásában és a velük való kapcsolattartásban. Olyan kérdésköröket boncolgat, mint az Y, Z generációkban rejlő lehetőségek és kihívások, a 'tehetség' természete, munka és ember viszonya, illetve az alkalmazottak és az alkalmazó cég kapcsolódása.

2013.01.24

Turmezeyiné Heller Erika, adjunktus, Eötvös Loránd Tudományegyetem, Tanító- és Óvóképző Kar: **A zenei tehetségekről.**

2013.01.31

Mérő László, magyar matematikus, publicista, pszichológus, az ELTE Gazdaságpszichológiai szakcsoportjának egyetemi tanára: ***A matematikai-logikai tehetségterület.***

2013.02.07

Dr. Gyarmathy Éva, Magyar Tehetséggondozó Társaság vezetőségi tagja, a Magyar Géniusz Projekt Hátrányos helyzetű és sajátos nevelési igényű tehetségekkel foglalkozó Bizottságának vezetője, a Fejlesztőpedagógus Egyesület elnöke, az SNI Tehetségeket Segítő Tanács elnöke: ***A hátrányos helyzetű és speciális nevelési igényű tehetségekről.***

2013.02.14

Dr. Bodó Márton, tudományos munkatárs, Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet. ***Oktatáskutató intézet, önkéntes iskolai programok.***

2013.02.21

Radoszav Miklós, a Csányi Alapítvány operatív igazgatója és egyik kurátora. Jogász, pedagógus és gyermekvédő a Területi Gyermekvédő Szolgálatnál. Miklósnak meggyőződése, hogy a hátrányos helyzetű gyerekek felemelésének valamint a rászoruló családok lemaradásának megszüntetésére a leghatékonyabb eszköz a tehetséggondozás. ***A Csányi Alapítvány életút programjáról.***

2013.02.28

Sinha Róbert, 1989-ben, 16 éves korában húsvétra egy gitár kért. És kapott is, egy gitáriskola füzetével egyetemben. Már az első alkalommal olyan hatást gyakorolt rá a hangszer, hogy négy órán át le sem tette. A profi zenészi karrierhez azonban kanyarokon át vezetett a tehetségút. ***A zenész, önmagáról és a zenei tehetségről.***

2013.03.07.

E. Szabó László, professzor, ELTE Filozófia Intézet. Az És-ben megjelent cikkében a magyar iskolarendszer alapvető hibáira mutat rá – hibákra, amelyek a legokosabb és legtehetségesebb diákokat is nehézségek elé állítják. ***Az iskolai rendszer kritikája.***

2013.03.14.

Dr. Fehér Katalin: Újmédia-kutató, internetszakértő, a BGF Kutatóközpont tudományos főmunkatársa. Kutatásai empirikus fókusza 2012-től a digitális identitás. Emellett olyan projektmunkákban vesz részt, mint a „user experience”, és a „brandek online”. **A digitális identitás szakértő.**

2013.03.21.

Csépe Valéria, az MTA főtitkárhelyettese beszél az **MTA, lendület programjáról.**

2013.03.28.

Ócsvári Áron, vak programozó, 2010-ben innovációs díjat nyert TiliToli nevű játékkal, ami vakoknak lett programozva. **A vak tehetségekről** (saját példáján keresztül is).

2013.04.04.

Pál Zsolt, amatőr rádiós: **A vak mentor** (saját példa, Áron mentora).

2013.04.11.

Bán Zsuzsa, a Budapesti Csíkihegyek Általános Iskola tanítója és **Pál Tibor,** a kanadai Smart cég interaktív tábláit forgalmazó LSK Hungária Kft. Smart Partneriskola Program vezetője. **Az interaktív tábláról.**

2013.04.25.

Dr. Gambár Katalin, a Kajtár Márton Emlékdíj 2008.évi kitüntetettje, a Kutató Tanárok Országos Szövetségének alapító tagja. **A Gábor Dénes Főiskola Tehetségpontja.**

2013.05.02.

Glatz Tamás, gyorsolvasást oktató tréner. **A gyorsolvasás.**

2013.05.09.

Bartók Eszter, 2008-tól tagja a Hangfestők triónak, mellyel 2008-2009-ben bejárja Európa nagyvárosait. Ezidő alatt Eszter számos kategóriajelölést, és díjat kapott. A közönség és a szakma is több ízben elismerte már, és gyermekkori álma vált valóra azzal, hogy a dalai közönségre találtak. Eszter a folyamatos koncertezés, és stúdiómunkák mellett második diplomamunkáján is dolgozik, és jelenleg készíti harmadik szólólemezt... ***A zenész, önmagáról és a zenei tehetségről.***

2013.05.16.

Bánki Tamás, a közösségi médiáért felelős szakember a Berényi Konrád nevével fémjelzett cégnél. Elsősorban LinkedIn szakértő, mégis a Facebook, a Twitter, a Foursquare, a StumbleUpon és a többi közösségi felület is hozzá tartozik a Onlinemarketing.hu-n belül. ***LinkedIn szakértő, a szakmai kapcsolati hálóról.***

2013.05.23.

F. Tóth Krisztina, coach, a sikeres életvezetők személyes edzője. ***Life coaching.***

2013.05.30.

Nagy Krisztina, oktató, tanácsadó, a személyes márka szakértővel beszélgettünk ***a szakmai személyes márkáról.***

2013.06.13.

Kállai Gábor, sakkozó, nemzetközi nagymester, szakíró. ***A sakk és a tehetség.***

2013.06.20.

Laczka Istvánné, a II. Kerületi Pedagógiai Szolgáltató Központ munkatársa, a Magyarországi Pedagógusok Egyesületének Különdíjával jutalmazott munkatárs és ***Rohonyi Réka. A sikeres szülői és pedagógus együttműködés.***

2013.06.27.

Ivánka: Ifjú tehetség.

ÉGI JELENTÉS

<http://astroskeptic.blog.hu/>

Ez a műsorunk már az OTKA program keretén belül került megvalósításra, **mentorprogramunk részeként**, amennyiben fiatal tehetségeknek és szakmai szervezeteknek biztosítunk nyitott műhelyként lehetőséget az együttműködésre, médiaismeret megszerzésére, szereplésre és népszerűsítésre. A két önkéntes műsorkészítő: Király Amanda, aki csillagászati tanulmányokat folytat az ELTE Természettudományi Karán és Bartha Lajos, a Magyar Csillagászati Egyesület tagja, amatőr csillagász és tudománytörténész. A műsor a hónap csillagászati eseményeivel, annak magyarázataival, médiamegjelenéseivel foglalkozik, feltárja előttünk a csillagos ég jelenségeit a hozzájuk fűződő mitológiát, tudománytörténeti érdekességekről Magyar kutatókról, felfedezésekről számol be, megszólaltatja egyes kutatási területek szakértőit. Minden hónapban egyszer jelentkezik a keddi tudományos műsorsávunkban 14.00-kor.

2013.02.12

Kisbolygó kutatás. Február 15-én a 2012DA14 jelű kisbolygó nagyon közel kerül a Földhöz. Ennek médiavisszhangjáról, a kisbolygók osztályozásáról, esetleges becsapódásukról, tévképzetekről szól műsorunk.

2013.03.12

A Nap. Szakértők: *Dr. Kálmán Béla*, az MTA Debreceni Napfizikai Obszervatóriumának nyugalmazott igazgatója és *Dr. Ludmány András*, az MTA Debreceni Napfizikai Obszervatóriumának vezetője.

2013.04.09

Üstökösök. Szakértők: *Dr. Tóth Imre*, MTA Konkoly Thege Miklós Csillagászati Kutatóintézet, *Sárneczky Krisztián*, a Magyar Csillagászati Egyesület (MCSE) elnökségi tagja, az üstökösök szakcsoport vezetője, tanár.

2013.05.07

A Hold. Szakértők: *Vizy Péter*, kartográfus és könyvkiadó.

2013.06.04

Magyarok a csillagászatban. Szakértők: *Dr. Petrovay Kristóf*, professzor, az ELTE Csillagászati Tanszék vezetője, *Dr. Hegedűs Tibor*, Bajai Városi Csillagvizsgáló vezetője.

2013.07.02

Mars. A Mars az emberiség képzeletében, a marsbéli ember a tudományos fantasztikus irodalomban és a mai kutatások, eredmények, a *Curiosity*.

2013.07.30

Csillagképek. Az északi féltekéről látható nyári csillagképek, a Tejút és a Nagy Nyári háromszög a magyar népi hagyományban, európai mitológiában és a tudományban.

FELTALÁLT TÁRGYAK OSZTÁLYA

<http://civiltudomany.blog.hu/>

A műsor elsősorban a fiatal hallgatóságot próbálja megismertetni a természettudományok rendkívüli összefüggéseivel, szépségeivel és eredményeivel, amelyek az alkalmazott technikák segítségével a hétköznapijainkba is bekerültek. A kéthetente keddenként egy órában jelentkező Feltalált Tárgyak Osztálya 2007 decemberétől a Civil Rádión hallható délután 14 és 15 óra között.

Ebben a műsorfolyamban keddenként Rádió-Aktivitás néven valósítottuk meg az **OTKA 107799** számú publikációs pályázatát 18 műsor elkészítésével, melyben az OTKA által támogatott kutatások bemutatása is szerepelt, emellett nagy hangsúlyt fektettünk a szakmai együttműködések megvalósítására, és mentorprogramunk fejlesztésére.

A tavaly szeptemberben beadott pályázati programleírásban szerepelt kutatások nem mindegyikét volt szerencsénk megvalósítani, illetve az ott megjelölt kutatások helyett kénytelenek voltunk néhány esetben másik OTKA kutatást keresni.

Így az alábbiak szerint alakultak az adások és a bennük bemutatott projektek:**2013.01.08. – A repülés története**

A Magyar Műszaki és Közlekedési Múzeum Repüléstörténeti Gyűjteményéről szóló műsor. A kiállításon a repülőgépek és szerkezetek mintegy életre kelnek számunkra, útjaik utasaik leírása során egyedi, önálló személyiségük lesz. Történetek elevenednek meg hajósaikról, aviatikus öregurakról, duplakoszorús csillagmotorokról, sugárhajtóművekről, favázás szerkezetekről és sárkányokról **Szabó Attilának**, a Repüléstörténeti Gyűjtemény vezetőjének elmesélésében.

2013.01.15. – A fizika az orvostudomány szolgálatában

A TIT- Kossuth klubbal és a CERN-ben dolgozó, az ismeretterjesztés iránt elkötelezett fizikusokkal, kutatókkal való **együttműködésünk eredményeként** készült műsor, egy előadás felvétele, „A fizika az orvostudományban” címmel. Sokan teszik fel a kérdést, hogy miért költünk annyi pénzt a fizikusok kedvenc eszközeire, a gyorsítókra és a detektorokra, amikor azoknak semmi gyakorlati haszna nincs, a mindennapi élet számára haszontalanok. Az előadás bemutatja, hogy a fizikai alapkutató „melléktermékeként” ezek az eszközök mennyire szövik át a modern orvosi gyakorlatot, könnyítik meg az orvosok diagnosztikai és gyógyító munkáját, és sok millió embernek adják vissza az egészségét.

Előadó: **Dr. Sükösd Csaba** egyetemi docens - Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Nukleáris Technikai Intézet.

2013.01.22. – A gravitációs hullámok

„Előfordulhat az, hogy egy hatalmas tömegű csillag körül azt mondjuk, hogy meggörbül a tér-idő. Viszont, hogyha ez a csillag mozog, akár a térben, akár két csillag kering egymás körül, akkor a keringés következtében a tér-idő más-más pontjait foglalja el, és ezáltal a tér-idő görbülete is változik. Egyszerűen, lényegében követi a csillag mozgását. Igen ám, de ha ezek a csillagok nagyon gyorsan keringenek egymás körül, vagy egy nagytömegű szupernova robban föl, akkor ez annyira megrázza a tér-időt, hogy ezek a görbületek fodrozódásokká, hullámokká alakulnak és tovaterjednek a tér-időben, csakúgy, mint ahogy a vízbe dobott kő hullámokat gerjeszt, a becsapódás helyétől távolodó hullámok alakulnak ki. Hasonlóképpen van ez a tér-idő esetében is, és a tér-időnek ezen fodrozódásait nevezzük gravitációs hullámoknak.” A műsorban **Debreczeni Gergely**,

fizikus, beszél a gravitációs hullámok jelenségéről, és az azt detektálni kívánó kísérletekről.

2013.01.29. – Tudományos Fantasztikus

Galántai Zoltánnal, jövőkutató és tudományn történésszel és **Németh Attilával**, a Galaktika Magazin irodalmi szerkesztőjével beszélgettünk a tudományos fantasztikus irodalomról. Szóba került a sci-fi története, kialakulása, nagy alkotói, remekművek és hatásuk. A sci-fi, mint irodalmi műfaj, nem pontosan behatárolható, de nem lehet tagadni figyelemfelkeltő mondanivalóját az ember habitusáról és univerzumáról.

2013.02.05. – Kis ország – nagy tudomány

A TIT- Kossuth klubbal és a CERN-ben dolgozó, az ismeretterjesztés iránt elkötelezett fizikusokkal, kutatókkal való **együttműködésünk eredményeként** készült műsor, egy előadás felvétele, „Kis ország – nagy tudomány” címmel. 2012-ben ünnepeltük Magyarország CERN tagságának 20 éves évfordulóját, de még mindig hol halkabban, hol élesebben vetődik fel a kérdés, hogy egy ilyen kicsi és szegény ország miért vesztegeti a pénzt olyan luxuskutatásokra, mint a CERN. *„Hány éhező gyereket lehetett volna jóllaktatni a gazdag svájci intézetbe fizetett pénzből?”* – hangzik a demagóg kérdés. Az előadás történelmi és gyakorlati példákon keresztül igyekszik választ adni erre a nem triviális kérdésre. Szélesebb kontextusba helyezve megpróbálja bemutatni mit sikerült és mit nem sikerült elérni a magyaroknak a CERN-ben. Ezek alapján a varázsgömbbe előre tekintve próbálja felmérni a jövő lehetőségeit. Módosítva a közismert jelszót: *„gondolkodj globálisan, cselekedj lokálisan”,* a jövő részecskefizikusai számára így hangzik a feladat: *„gondolkodj galaktikusan és cselekedj molekulárisan”.* A jobbak persze akár a kvark-szintre is lemerészkedhetnek.

Előadó: **Dr. Vesztergombi György** egyetemi tanár

Bemutatott **OTKA projekt:**

1.) 81447 Magyarország a Nagy Hadron-ütköztető (LHC) CMS kísérletében, Horváth Dezső MTA Wigner Fizikai Kutatóközpont (RFI - Nagyenergiás Fizikai Osztály).

2013.02.26. – Elektrotechnikai Múzeum és az MTA Napfizikai Obszervatóriuma

A Múzeum gyűjteménye révén visszapillantathatunk a 19. század fellendülő iparára, világszerte ismert kutatóira, mérnökeire, ambiciózus vezetőire. Megismerhetjük Jedlik Ányos, Bláthy Ottó Titusz, Bródy Imre, Déry Miksa, Ganz Ábrahám, Kandó Kálmán,

Mechwart András és Zipernowsky Károly életét, munkásságát. Az interaktív tárlatvezetések és utazó fizikaórák mellett az intézmény számtalan összejövételnek is színteréül szolgált. Sok díjátadót és tudományos üléseket is tartottak itt, többek között a CERN fizikatanári továbbképzésében résztvevők találkozóját is. A műsorban **Antal Ildikóval**, az intézmény igazgatójával beszélgetünk.

A debreceni botanikus kertben, a látványos sétány végén, a burjánzó növények közül alig észrevehetően bukkann fel az MTA, Konkoly Thege Miklós Csillagászati Kutatóintézet Napfizikai Obszervatóriuma, ahol már 1958 óta zajlanak folyamatos kutatások, megfigyelések, s a csendes természeti környezetben a világ legnagyobb adatbázisa fejlődött ki a naptevékenységgel összefüggő jelenséggel, a napfoltokkal kapcsolatban.

Dr. Ludmány András az obszervatórium vezetője mutatja be az intézetet és az ott folyó kutatásokat.

Bemutatott **OTKA projekt:**

2.) 82121 A magyar elektrotechnikai ipar kialakulására vonatkozó iratanyagok és egykorú források feldolgozása (1878–1914), Antal Ildikó, Magyar Tudománytörténeti Intézet Nonprofit Kft.

3.) 37725 Geoeffektív szoláris és interplanetáris jelenségek vizsgálata, Ludmány András MTA Csillagászati és Földtudományi Kutatóközpont (Konkoly Thege Miklós Csillagászati Intézet).

2013.03.19. – **Régi Magyarországi Nyomtatványok, Nemzeti Bibliográfia, OSZK**

Mi a bibliográfia? Könyvészet? Írásművekről készült nyilvántartó és rendszerező jegyzék? A rendszerező jegyzékeknek összeállításával foglalkozó könyvtári tevékenység, tudományág? Könyvekre vonatkozó minden könyvészeti, irodalom- vagy tudománytörténeti vizsgálódásnak alapul szolgáló kiindulópont? Összeállítása oktatást, kutatást segítő közszolgálati feladat? Régi könyvek történetei, betűi, írói, szereplői között töltött kalandos időutazás vagy töredékekből, apró mozaikokból építkező, fáradtságos, szemrontó, hosszú munka? Az Országos Széchényi Könyvtárban, a régi magyarországi nyomtatványok bibliográfiai szerkesztőségében járunk, ahol a Magyar Tudományos Akadémia együttműködésével, különlegesen szép és hosszadalmas munkával állítják össze a régi magyarországi nyomtatványok bibliográfiáját. A szerkesztőség, munkájával, nagy elődök gyűjtéseit és leírásait követi, amelynek célja a régi magyarország területén kiadásra került vagy magyar nyelvű vagy bármilyen magyar vonatkozással rendelkező

külföldi nyomtatványok rendszerező jegyzékének elkészítése. Vezetőink: **P. Vásárhelyi Judit** és **Vizkeletyné Ecsedy Judit**.

Bemutatott **OTKA projekt**:

4.) 68257 18. századi magyar vonatkozású nyomtatott és illusztrált könyvek feltárása, Vizkeletyné Ecsedy Judit, Országos Széchényi Könyvtár (Könyv- és Művelődéstörténeti Kutatások Osztálya).

5.) 72821 Régi Magyarországi Szerzők I. A kezdetektől 1700-ig, P. Vásárhelyi Judit, Országos Széchényi Könyvtár (Könyv- és Művelődéstörténeti Kutatások Osztálya).

6.) 48316 Magyarországi szerzők 1761-1800 között megjelent publikációinak bibliográfiája, P. Vásárhelyi Judit, Országos Széchényi Könyvtár (Könyv- és Művelődéstörténeti Kutatások Osztálya).

2013.03.26. és 2013.04.02. – **31. OTDK Informatikatudományi Szekció 2013 Gábor Dénes Főiskola, I.-II.**

A szakmai együttműködés keretében létrejött programunk. 1 országos tudományos diákköri mozgalom, 6 év várakozás, 200 egyetemi hallgató, 170 beérkezett pályamunka, 7 alszekció, 21 tagozat, 1,5 év szervezés, 11 szakmai előadás, 30 zsűritag, 3 nap versengés, 75 díj 1 főiskolán. Ezek a számok jellemzik az idén megrendezésre került Országos Tudományos Diákköri Konferencia Informatikatudományi Szekcióját, melynek a Budapesti Gábor Dénes Főiskola adott otthont március 25. és 27. között. Műsorainkban az előkészületekről, a megnyitóbeszégekről, a tagozati beosztásokról, a zsűrizés nehézségeiről, tehetségekről, szakmai lehetőségekről és nyertes pályamunkákról hallhatnak. A műsorokban közreműködtek: **Dr. Bognár Géza**, egyetemi tanár, a 31. OTDK Informatika Szekció ügyvezető elnöke, **Galambos Máté**, BME-VIK, a modellvezérelt fejlesztés tagozat győztese, a Pro Scientia díj nyertese, **Dr. Gyulai József**, akadémikus, a Novofer Alapítvány elnöke, **Dr. Hoffmann Tamás**, Újbuda polgármestere, **Dr. Jarosievitz Beáta**, főiskolai tanár, közoktatási szakértő, a 31. OTDK Informatikatudományi Szekció ügyvezető titkára, **Dr. Kopácsi Sándor**, főiskolai tanár, SZTAI tudományos főmunkatárs, **Kruppa Kinga** és **Bana Kornél**, DE-IK, a vizualizáció tagozat nyertesei, **Nagy Ákos**, BME- VIK, a szoftverminőség tagozat nyertese, **Neumann Gyöngyi** és **Zsiga Bernadett**, GDF, a vizualizáció tagozat második helyezettjei, **Dr. Pataricza András**, egyetemi tanár, az Országos Tudományos Diákköri Tanács Informatikatudományi Szakmai Bizottságának elnöke, **Dr. Szendrő Péter**, az

Országos Tudományos Diákköri Tanács elnöke, **Dr. Zárda Sarolta**, a Gábor Dénes Főiskola rektora.

2013.04.16. – **A vállalatok civil oldala – a társadalmi felelősségvállalás**

A társadalmi felelősségvállalás. Ez a médiában mostanság gyakran felbukkanó fogalom, vajon csak egy marketing hívószó vagy valóban van mögöttes tartalma, esetleg valódi elkötelezettség? Létezett-e ez a fajta hozzáállás már a múltban is, és a gazdasági üzleti érdekek vajon mindig számoltak-e a hatással, amit a helyi lakosokra, épített és természeti környezetükre gyakoroltak? Érezték-e a felelősséget? Hathat-e pozitívan egy szénérőmű vagy vegyikombinát a környezetére, fogyasztóira, lokális társadalomra, munkavállalóira, befektetői, konkurenciájára, az egészséges életmód népszerűsítésére? Ebből a műsorból megtudhatjuk, hogyan kommunikálják magyarországi vállalatok a saját társadalmi szerepvállalásukat, mennyire fontos ez számukra és mennyit költenek rá, mit propagálnak e tevékenységükkel és valóban a fenntarthatóságra és a változásra ösztönöznek-e? A területet két szakértője mutatja be: **Dr. Matolay Réka**, adjunktus, és **Dr. Pataki György** docens a Budapesti Corvinus Egyetemről.

Bemutatott **OTKA projekt**:

7.) 68769 A vállalatok társadalmi felelősségvállalásának tendenciái Magyarországon, Pataki György, Budapesti Corvinus Egyetem (Döntésemélet Tanszék).

2013.04.23. – **A láthatatlan kéz nyomában**

Hogyan vált egy 18. századi irodalommal, joggal, retorikával, filozófiával és logikával foglalkozó skót professzorból a modern közgazdaságtudomány atyja? A láthatatlan kéz, mint metafora létezett már számtalan más formában, a bibliai Belszár lakomáján, isteni beavatkozásként, műalkotásokon, versekben, de ma már az általa bevezetett közgazdasági értelmezés a legelterjedtebb a világon. Általában az állam és a piac gazdasági folyamatokban való szerepével, elsőbbségével, szabályozásával kapcsolatosan merül fel, pontosabban azzal a vitával kapcsolatban, hogy az állam vagy a piac legyen a meghatározója a gazdasági folyamatoknak. A láthatatlan kéz a piac önszabályozásáról beszél, ám olyan körülmények és feltételek mellett, ahol az ember hagyományos morális, erkölcsi hozzáállással, lokális környezetben valósítja meg vállalkozását és a saját érdekeinek érvényesítése és profitszerzés közben öntudatlanul a közjót is szolgálja. A

történeti kitekintés után a máig elhúzódó vita részleteibe is bevezet minket: **Dr. Madarász Aladár** az MTA Közgazdaság-tudományi Intézetének kutatója.

Bemutatott **OTKA projekt:**

8.) 79196 A láthatatlan kéz története, Madarász Aladár, MTA Közgazdaság- és Regionális Tudományi Kutatóközpont (Közgazdaság-tudományi Intézet).

2013.04.30- **A CERN fizikája**

Horváth Dezső, kísérleti fizikus, Széchenyi-díjas kutató, az MTA Wigner Fizikai Kutatóközpont Részecske- és Magfizikai Intézetének tudományos osztályvezetője, a Debreceni Egyetem professzora, az MTA doktora. A CERN-ben, az Európai Nukleáris Kutatási Szervezetben, a Nagy Hadronütköztetőben két kutatócsoport vezetője, a CMS kísérlet magyar kutatócsoportjának és az antiproton lassító kísérlet magyar csoportjának vezetője. Adásunkban vele beszélgetünk, a 2012-ben detektált Higgs-bozonról, az LHC ideiglenes leállításáról, kozmológiáról, az ősrobbanásról, a standard modellről, a fizika mai és a fizikusok további kérdéseiről.

Bemutatott **OTKA projekt:**

9.) 72172 Alapvető szimmetriák vizsgálata antiprotonokkal, Horváth Dezső MTA Wigner Fizikai Kutatóközpont (RMI - Nagyenergiás Fizikai Osztály).

10.) 103917 Antianyag-vizsgálatok a CERN Antiproton-lassítójánál, Horváth Dezső MTA Wigner Fizikai Kutatóközpont (RMI - Nagyenergiás Fizikai Osztály).

2013.05.14 – **SZTAKI Smart Frame**

A szakmai együttműködés keretében létrejött programunk. A Magyar Tudományos Akadémia Számítástechnikai és Automatizálási Kutatóintézet (MTA SZTAKI) Számítógéppel Integrált Gyártás Kutatólaboratóriumának egyik nemzetközi együttműködésében, a SmartFrame projektben a kis- és középvállalkozások innovációit, a start up és spin off vállalkozások elindulását segítik tudományos intézetek legújabb technológiáinak megismertetésével és kapcsolati hálók megosztásával, fejlesztésével. A műsorban **Dr. Kopácsi Sándor**, a projekt itthoni vezetője mond pár szót a főbb célkitűzésekről, majd **Dr. Haidegger Géza** beszél a részletekről.

2013.05.21. – Virtuális világok, autonóm robotok, mesterséges intelligencia

A Budapesti Műszaki Egyetem Irányítástechnika és Informatika Tanszék több alapkutatói programban vesz részt. **Dr. Szirmay-Kalos László** tanszékvezető egyetemi tanár és **Dr. Kiss Bálint** docens, tanszékvezető helyettes egyet-egyét mutat be ezek közül.

A „*Virtuális világok szimulációja és megjelenítése*” című kutatásban arra keresnek választ, hogyan szimulálható és jeleníthető meg egy felhő gomolygása vagy folyadék áramlása virtuális világokban, s miként alkalmazhatók ezek az eredmények az orvosi fizikában, diagnosztikában. Az „*Autonóm földi, légi és vízi robotok korszerű irányításelmélete és a mesterséges intelligencia eszközei*” című kutatásról beszélgetve megtudhatjuk, hogyan kapcsolódik a Tanszék munkája az automatizálás, robotika, kibernetika széles tudományterületéhez, mellyel az emberiség új világok meghódítását is célul tűzte ki.

Bemutatott OTKA projekt:

11.) 71762 Autonóm földi, légi és vízi robotok korszerű irányításelmélete és mesterséges intelligencia eszközei, Lantos Béla, Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem (Irányítástechnika és Informatika Tanszék).

12.) 71992 Virtuális világok szimulációja és megjelenítése, Szirmay Kalos László, Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem (Irányítástechnika és Informatika Tanszék).

2013.05.28 – Nanotechnológia és nanoközösség

„*Meddig láthat az ember?*” sokszor erre a gyermeki kíváncsiságra vezetik vissza érdeklődésüket, kutatási területeiket olyan tudósok, akik kozmológiával, asztrofizikával, csillagászzal foglalkoznak, de azok is akik, részecskefizikával, kvantummechanikával, kémiával, biológiával foglalkoznak. Ez alól nem jelentenek kivételt a nanotudomány, nanotechnológia területén kutató fejlesztők, mérnökök, tudósok sem. A nanotudomány molekulásir, atomi szinten kutatja az anyagok szerkezetét kötéseit, kölcsönhatásait, módosításuk lehetőségeit. Számatlan tudományág fonódik itt össze, az orvostudomány, vegyészet, biológia, fizika és számtalan iparág tudja hasznosítani az eredményeiket. A nanotechnológia hatalmas iparágát és a köré épülő tudós közösséget mutatja be **Paszternák András** a nanopaprika nevű virtuális közösséget létrehozó kutató az izraeli Bar-Ilan egyetem posztdoktori kutatója, és a kutatások egyik alapját jelentő szén nanoszerkezetek, fullerének és grafénok világáról pedig **Dr. Kürti Jenő**, az ELTE TTK Biológiai Fizika Tanszékének vezetője mesél.

Bemutatott OTKA projekt:

13.) 81492 Kürti Jenő Eötvös Loránd Tudományegyetem (Biológiai Fizika Tanszék) Új szén nanoszerkezetek elméleti vizsgálata.

14.) 60576 Új szén nanorendszerek elméleti vizsgálata, Kürti Jenő, Eötvös Loránd Tudományegyetem (Biológiai Fizika Tanszék).

2013.06.11 – A változás karavánja, a DunaVision projekt

2013. március 15-én 12 ember hátizsákot és túracipőt ragadott, hogy a Fekete-erdőtől a Fekete-tengerig végigvándoroljon a Duna mentén. Vándorútjukkal fel szeretnék hívni a figyelmet a tudatosabb életmódra, a hatékonyabb energia és nyersanyaghasználatra, a környezetvédelemre, és azokra az újításokra, innovációkra melyekkel ez elérhetővé válik, és amelyeket bárki elsajátíthat. 6 hónapig tartó útjuk során 8 országban 12 nyilvános fórumot, workshopot tartanak és kb ötven eseményen vesznek részt Ulm, Linz, Budapest, Eszék, Belgrád érintésével egészen Bulgárián keresztül a Duna-deltáig. Ezeken a találkozókön ötleteket és innovációkat, kreativitást és kapcsolatépítést elősegítő technikákat osztanak meg az érdeklődőkkel, lehetőségeket és együttműködéseket mutatnak be, és természetesen mindenekelőtt az ezen a területen induló közösségi kezdeményezéseket támogatják, segítik, hogy minél szélesebb körben elterjedjenek a társadalmi változást elősegítő civil mozgalmak. Budapesten két fórumot is szerveznek. Június 14-étől 16-áig Közös Jövőteremtésre invitálják az érdeklődőket, bevezetést tartanak a téralakítás, térteremtés, az Art of Hosting módszereibe, mellyel a városi terek közösségi használatának lehetőségeit segítik, majd 17-én és 18-án egy amerikai fizikus, stratégiai tanácsadó tart képzést a struktúrált innovációról, a TRIZ-ről, mellyel a kreatív ötletek létrehozását segíthetik elő. A Civil Rádió stúdiójába két vándor látogatott el a csapatból, hogy beszéljen céljaikról és tapasztalatikról, **Sarah Kupke**, aki egyetemi tanulmányai után csatlakozott a túrához, és **Johannes Pfister**, akinek 20 éves tapasztalata van gazdasági folyamatok szervezésének területén, és ő az egyik ötlegazdája ennek a túrának.

2013.06.18 - Napjaink folklórja, Hármashatárok

Mai különleges adásunkban egy olyan tudományról és kutatásairól beszélgetünk, melyről a hétköznapokban nemigen hallunk és gondolatainkban nem nagyon kapcsoljuk össze kortárs kulturális, társadalmi áramlatokkal. Pedig a néprajztudomány mai is nagyon élő, érdekfeszítő és mindenkit érintő tudományág. Célja nemcsak a népi hagyományok,

kultúra és művészet utolsó megjelenési formáinak archiválása, gyűjtése, hanem a jelenkor emberének, közösségeinek kifejezési formáinak, a nem írásbeli, narratív tudásának elemzése lejegyzése is. **Mészáros Csaba** a Magyar Tudományos Akadémia Néprajztudományi Intézet Társadalomnéprajzi Osztályának tudományos munkatársa mesél a jelenkori kutatások egyikéről, a Hármashatárok című programról.

Bemutatott **OTKA projekt:**

15.) 91112 Hármashatárok vizsgálata Magyarország délnyugati, délkeleti és északkeleti térségében, Balogh Balázs MTA Néprajzi Kutatóintézete.

16.) 84283 Hármashatárok vizsgálata Magyarország délnyugati, délkeleti és északkeleti térségében, Balogh Balázs MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont (Néprajztudományi Intézet).

2013.06.25 - **Kvantummechanika-Kvantumkémia**

John Dalton, Amedeo Avogadro, Ernest Rutherford, Ludwig Boltzmann, Albert Einstein, Frederick Soddy, Niels Bohr, Erwin Schrödinger, John Pople, Walter Kohn. Csak néhány név az elmúlt évszázadokból, azok közül akik sokat tettek a kémia természettudományként való elismertségeért, az anyagok összetevőiről, szerkezetéről kialakult tudásunkért. Az itt hallható műsorunkban **Dr. Császár Attila** professzor, az ELTE Természettudományi Kar Kémia Intézet Fizikai Kémiai Tanszékének vezetője és **Dr. Surján Péter** professzor, az ELTE Természettudományi Karának dékánja mutatja be a kvantumkémia területét érintő kutatását.

Bemutatott **OTKA projekt:**

17.) 83583 A kvantumkémia negyedik korszaka, Császár Attila Géza, Eötvös Loránd Tudományegyetem (Kémiai Intézet).

18.) 47185 Számítógépes kvantumkémia a kémia szolgálatában, Császár Attila Géza, Eötvös Loránd Tudományegyetem (Kémiai Intézet).

19.) 81588 Modellek a kvantumkémiaiában, Surján Péter Eötvös Loránd Tudományegyetem (Kémiai Intézet).

20.) 49718 Modellek a kvantumkémiaiában, Surján Péter Eötvös Loránd Tudományegyetem (Kémiai Intézet).

Idén talán még nagyobb kihívás volt megszólaltatni a kutatókat, oktatókat, tudósokat, hiszen a tudományos élet és az Akadémia átszervezése során sokszor olyan körülmények álltak elő, ami miatt többen visszamondták a szereplést, mondván nincsenek tisztában a nyilatkozási lehetőségeikkel, illetve már nem felelősek a kutatás további vezetésében, vagy a megváltozott gazdasági körülmények miatt eddigi kutatási eredményük már nem releváns.

Műsorainkat több felületen is megjelentettük a rádióadás mellett. A Civil Rádió saját honlapján található archívumban (<http://civilradio.hu/musor.php?id=239>), a Rádió-Aktivitás műsor internetes oldalán, valamint podcast formájában (Civiltudomány), amely bármilyen mobil info-kommunikációs eszközre is letölthető.

A Magyarországon zajló tudományos élet, oktatás és kutatások bemutatása, hírek szerkesztése, programok, előadások ajánlása, OTKA által támogatott kutatások, kutatók bemutatása, interjúk készítése is a programunk része volt, melynek célja: a tudományos ismeretterjesztés, a tudományos eredmények társadalom felé való publikálása szintén rendkívül fontos, a demokratikus döntéshozatali eljárások eredményességét, a fenntarthatóságot, tudatos környezetalakítást, technikai fejlesztések irányát tekintve.

Az OTKA által támogatott kutatások, és az azokról készült és a közreműködők szereplésével készült interjúk egy elég pontos képet festenek a mai Magyarország kutatási lehetőségeiről, kutatócsoportjairól, intézményeiről.

Mindez a fiatalok felé közvetítve motiváló erőként hathat, s egyúttal megközelíthetővé teszi maguk a kutatások szereplői tudományterületeiket, hogy ezzel mélyen ösztönzőleg hassanak egy-egy pályaválasztás vagy iskolakeresés során. Programunkban bemutatott OTKA kutatások egyrészt igazodnak a műsorkészítőink preferált területeihez (tudomány- és technikatörténet, filozófia és művészettörténet) de mégis listánkat próbáltuk úgy összeállítani, hogy mégis egy átfogóbb képet kaphassunk a hazai kutatások sokszínűségéről.

A program megvalósítása során jelentősen bővült kapcsolati tőkénk, a program hozadékeként további OTKA kutatások bemutatásának lehetőségét kapta meg kutatóktól a Civil Rádió.

Így a Rádió-Aktivitás programhoz csatlakozva szeptemberben még adásba kerül majd Pócs Éva *A magyar folklór szövegvilága 1. Hiedelemszövegek* (OTKA kód:85348) és a *Természetfeletti kommunikáció Közép-Kelet-Európában* (OTKA kód:102033) című kutatása is.

Rádióműsoraink – az éterben és az interneten – a továbbiakban is a szórakozva tanulást szeretnék megvalósítani, hitelesen és elmélyülten közvetíteni a jövőnk alakulásának szempontjából megkerülhetetlen témákat, tudományterületeket, technikai fejlesztéseket és eredményeket.

Budapest, 2013. július 25.

Nagy Helga
Vezető kutató

Brüll Edit
Intézményvezető

Péterfi Ferenc
Elnök

Civil Rádió

Szabad. Nyitott. Hozzád szól...